

A közösségekben élő népzene megtartó és identitásformáló szerepe

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET
ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА
INSTITUTE FOR HUNGARIAN CULTURE IN VOJVODINA

Népzenei konferencia és kerekasztal
2026. május 21., Zenta

WWW.VMMI.ORG

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET
ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА
INSTITUTE FOR HUNGARIAN CULTURE IN VOJVODINA

Absztraktok

Dr. Both Miklós

(Hagyományok Háza, Budapest, Magyarország)

Folk_ME – A népzeneoktatás megújítása digitális eszközökkel plenáris előadás

Az előadás a népzenei örökség korszerű továbbadásának lehetőségeit mutatja be a Folk_Media & Education Program példáján keresztül.

A Hagyományok Háza által 2024-ben létrehozott platform a magyar és európai népzenei hagyományok digitális megőrzését és oktatását szolgálja. Oktatók és tanulók számára egyaránt hozzáférhető eszköztárat kínál: magas minőségű videós tananyagokat, egyedi tanulást segítő funkciókat, valamint az ezekhez kapcsolódó, egy helyen elérhető háttéranyagokat. A program a megjelenése óta folyamatosan fejlődik a felhasználói visszajelzések alapján. Ennek eredményeként 2025-ben a Hagyományok Háza a Folk_ME keretrendszer a hagyományos kézművesség területére is kiterjesztette, és Craft_ME néven új platformot indított. A fejlesztés nem zárult le: a cél, hogy a néphagyomány további területei is hasonló módon váljanak megőrizhetővé és taníthatóvá.

dr. Kompár-Rómer Judit

(Nyíregyházi Egyetem Zenei Intézet, Magyarország)

Fenntartható közösségi kultúra

Az elmúlt évszázadok paraszti önellátó gazdálkodási rendszerében a mezőgazdaság gépesítését megelőző időkben sokkal erőteljesebb egymásra utaltságban élt és gazdálkodott a vidék lakossága. E mellett a család nagycsaládi hierarchikus rendszere is erre rendezkedett be. Előadásomban arra keresem a választ, hogy a mai bonyolult társadalmi berendezkedésünkben milyen lehetőségeink vannak közösségek létrehozására, fenntartására a magyar népi kultúra gyakorlásával, oktatásával.

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET
ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА
INSTITUTE FOR HUNGARIAN CULTURE IN VOJVODINA

Mgr. Hajnal Jenő

(Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta, Szerbia)

Szétszórva volt, egybegyűlt

Előadásom népdalkincsünk feltárásának azt a rövid, ám annál jelentősebb időszakát tekinti át, amely a Zentán 1994-ben megrendezett Durindó és Gyöngyösbokréta után vette kezdetét, amikor Bodor Anikó népzene kutató a Zentai Városi Múzeum állandó munkatársa lett. Ekkor nyílt lehetőség arra, hogy az intézmény keretében létrejöjjön egy központi vajdasági magyar népzenei archívum. – A gyűjtemény megszervezésével megkezdődött a korábban különböző intézményeknél és magánszemélyeknél őrzött lejegyzett és/vagy hangzó anyagok tervszerű begyűjtése, valamint a folyamatban lévő terepkutatások eredményeinek összegyűjtése. Ezzel párhuzamosan az együttműködő amatőr gyűjtők köre is folyamatosan bővült. Egy évtized alatt hozzávetőleg 11 000 dallamot tartalmazó hangzó anyag került nyilvántartásba, amely a 2005-ben megalapított Vajdasági Magyar Művelődési Intézet egyik első és alapvető jelentőségű gyűjteményévé vált. – Méltó folytatása annak a gyűjtő- és rendszerező tevékenységnek, amelyet az 1930-as évek végén a zombori származású Kiss Lajos Bartók és Kodály népzene kutatói útmutatása alapján végzett, és aki kezdeményező gyűjtőmunkájával a vajdasági magyar népzene tudomány megalapozója lett. – A központi archívum létrejötte tette lehetővé, hogy a vajdasági népzene-re jellemző dallamanyagból megszülessen a *Vajdasági magyar népdalok* című sorozat öt kötete is, amelynek célja a helyi népzenei örökség megismertetése és a közművelődésbe való beemelése volt. A második kötettől kezdve valamennyi kiadvány hangzó melléklettel is kiegészült, biztosítva a hiteles előadásmód közvetítését. – Több

kiadvány és példa bemutatásával az előadás mellett érvel, hogy a vajdasági magyar népzene csak akkor válhat valódi megtartó és identitásformáló erővé, ha a tudományos kutatás eredményei nem maradnak csupán az archívumok és kiadványok rejtett kincsei, hanem beépülnek az oktatásba, a közművelődésbe és a mindennapi kulturális gyakorlatba. Ebben a folyamatban kulcsszerep jut az értelmiségnek, amely közvetítőként képes a szétszórt, majd egybegyűjtött hagyományt újra élő közösségi tudássá szervezni.

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET
ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА
INSTITUTE FOR HUNGARIAN CULTURE IN VOJVODINA

Varga Anna

(Szabadkai Zeneiskola, Szerbia)

A Szabadkai Zeneiskola népzene tanszakának alakulása a kezdetektől napjainkig

Előadásom a Szabadkai Zeneiskola 2001-ben létrejött népzene tanszakának történeti és jelenkori áttekintésére vállalkozik, különös tekintettel annak identitásformáló és közösségmegtartó szerepére. A vizsgálat kizárólag a magyar nyelvű képzésre irányul, amelynek dokumentumai – így a tanmenetek és követelményrendszerek – szintén magyar nyelven állnak rendelkezésre. A kutatás első részében a magyar nyelvű alap- és középfokú képzés indulását és működését elemzem: bemutatom a tanszak létrejöttének körülményeit, a kezdeti tantárgyi struktúrát, a pedagógiai célkitűzéseket, valamint a meghatározó tanárok munkáját. Kitérek a középfokú képzés megszűnésének folyamatára, illetve arra, miként szerveződött át és maradt fenn az alapfokú népi ének oktatás. A történeti feltárást interjúk egészítik ki, melyeket a tanszak volt és jelenlegi tanáraival, valamint az intézmény vezetőjével készítettem, akik személyes tapasztalataikon keresztül világítják meg a tanszak fejlődésének fontos állomásait és kihívásait. A kutatás során külön nehézséget jelentett, hogy az intézmény nem rendelkezik a végzett hallgatók teljes névsorával, így ennek rekonstrukciója a korabeli naplók feldolgozását igényli. Az előadás második részében a tanszak jelenlegi működését vizsgálom: áttekintem az oktatás mindennapi gyakorlatát, a diáklétszám alakulását, valamint a fennmaradást befolyásoló szakmai és közösségi tényezőket. Végül arra keresem a választ, hogy milyen jövője lehet a magyar népzenei képzésnek egy multietnikus közegben, és milyen lehetőségek kínálóznak hosszú távú megőrzésére és megújítására.

Juhász Erika

(Nyíregyházi Egyetem Zenei Intézet, Magyarország)

A Vass Lajos Népzenei Szövetség 30 éve

Az előadás a Vass Lajos Népzenei Szövetség hagyománymegtartó tevékenységéről ad egyféle keresztmetszetet. Röviden bemutatja a szövetség szakmai tevékenységét, eredményeit, határon túli kapcsolatait, bővebben kitérve a vajdasági népzenei mozgalommal, szakemberekkel, csoportokkal működő élénk kapcsolatokra.

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET
ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА
INSTITUTE FOR HUNGARIAN CULTURE IN VOJVODINA

Birinyi József

(KÓTA – Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek
Szövetsége, Budapest, Magyarország)

Vajdaság daloló jókedve – Bodor Anikó

Szisztematizáló népzene gyűjtői, kutatói, etnomuzikológiai tevékenységével, Kiss Lajossal átfogva az elődök gyűjtéseit, munkásságát is, feltették Vajdaságot a Kárpát-medencei tudományos zenefolklorisztika térképére. Zenetanári, népzenei mentori tevékenységével, munkásságával jövőbe hatóan szolgálja követő tanítványaival, Vajdaság szinte „egyszemélyes” intézményeként Gustav Mahler mondását, miszerint „a tradíció nem a hamu őrzése, hanem a tűz továbbadása”. Bodor Anikóra emlékezve áttekintjük a vajdasági népzenei (survival – revival) hagyomány éltető lehetőségeit.